

Lægerne i Almindelighed ikke fordrede Betaling for deres Virksomhed, har jeg gjort den modfatte Erfaring, nemlig at de i den Henseende ere ligesaa fornuftige som andre Mennesker; jeg for mit Vedkommende har i det Mindste aldrig mærket Andet, end at de stadig have forstaaet at fordrø, hvad de ærlig og redelig have fortjent, og i den Henseende kan jeg altsaa som sagt ikke følge det ærede Medlem. — Sluttelig vil jeg kun bede vore Modstandere om at se denne Sag en lille Smule fra det Standpunkt, hvorfra Flertallet her i Folkethinget ser den, og jeg beder dem være overbeviste om, at vi ligesaa vel have Almenvellet for Øie som de. Jeg beder dem være overbeviste om, at der slet ikke er nogen personlig Tanke, nogen Medlidenheds- eller Barmhjertighedsfølelse tilføede, men at vi inderlig tro, at dette Lovforslag — hvis det bliver til Lov — kan være til Gæld og Gavn for Almenvellet. Jeg beder dem endvidere om at erindre, at vi i Modsetning til dem af vore Modstandere, som hidtil have havt Ordet, staa den store talrige Befolkning langt nærmere end de, og at vi maatte kunne dømmne om Forholdet med et klarere Blik end de. Det er i det Hele lidt forunderligt, at man, medens man har givet Kvakfalvere Lov til at arbejde paa Mandens og Sjælens Tilstand, saa meget de have Dygt, ikke skulde kunne overlade Legemet til dem, som mene at kunne forbedre det. I det første Tilfælde har Forholdet dog ikke viist sig at have saa affrættende Følger.

Sindenburg: Naar man vil undersøge, hvem der staaar paa det højeste Standpunkt, enten det ærede Medlem for Ribe Amts 4de Valgkreds (Lermanen) eller jeg, saa tror jeg ikke, at dette Spørgsmaals Besvarelse kan være tvivlsom. Det ærede Medlem for Ribe Amts 4de Valgkreds staaar paa det Standpunkt, at han har en fast Tro paa Friheden. Naarformhelt det kan siges om et Forslag, at det fremmer dette Begreb og stemmer dermed, er det ærede Medlem for Ribe Amts 4de Valgkreds ganske ubekymret for Følgerne; selv om der vilde kunne komme Misbrug, siger han, at dette ikke er Andet, end hvad der altid kan følge med Frihedstilstanden, og han har i saa Henseende en Tro paa Fremtiden, som jeg ikke i samme Grad kan dele med ham. Men det Standpunkt, hvorefter man ubekymret om Virkningerne og om de Erfaringer, som andre Landes Exempel kan fremvise, forfølger det, som man mener følger af Frihedens Begreb, er ganske sikkert et langt højere Standpunkt end det, jeg indtager, idet jeg ved enhver Sag, der kommer til Forhandling, søger efter Gøne at gøre mig Rede for, hvorledes Tilstanden nu er, hvilke Mangler der forefindes ved den, og hvorvidt det Lovforslag, der er fremkommet, kan antages at tilvejebringe en bedre Tilstand end den, vi have i det Dieblit, da Lovudkastet forelægges. Jeg tror, at dette sidste Standpunkt maa siges at

være langt mere beskedent, maa siges at holde sig langt mere ved Jorden end det Standpunkt, som simpelt hen udvikler sine Grundsetninger i Forestillingen om den saliggjørende Virkning, som Anvendelsen af Frihedens Begreb skulde medføre, naarformhelt det paataales. Det er dette, som jeg har forsøgt at udtale og maatte har fremsat noget mindre behændig ved den Maade, hvorpaa jeg udtalte mig igaar. Hvad der for mig spiller Hovedrollen, er at anfille Undersøgelse i ethvert enkelt Tilfælde, og en saadan Anvendelse af Frihedens Begreb, som den af Mange anvendes, forekommer mig i Grunden i sine Konsekvenser at maatte føre til, at alle Straffelovbud skulde afskaffes i Tillid til, at naar Friheden blev indført i sit fulde Omfang, kunde man gjøre Regning paa, at Folk uden ydre Tvang vilde indrette sig paa den Maade, som Samvittigheden fordrer. Jeg tror, at disse Forestillinger, saa smukke de end ere — og jeg erkender, at de ere smukke, og at de udspringe fra en smuk Tankemaade — ikke ere vel stikede til at bringes til Anvendelse paa det virkelige Livs Tilstande. Jeg tror, at der maa man tage Menneskene, som de ere, tage dem med de Brøst og Mangler, som de have, og ikke uden at afsætte sig for i høj Grad at gjøre feil. Regning kan gaa ud fra, at en saadan Tilstand til at gjøre, hvad man vil, ikke vil blive misbrugt eller i alt Fald ikke i et saadant Omfang, at, selv om Misbrug skulde fremkomme, disse da vilde være saa forbigaaende og kortvarende, at de vilde være for Intet at regne mod den Fordel, som opnaas ved den fuldkomne Frihed. Jeg tror ikke — og det har jeg bestræbt mig for at gjøre klart igaar, men muligvis mindre heldig — at denne Maade at gaa frem paa er rigtig; men jeg tror, at man skal gjøre sig Rede og Regnskab for, hvorledes Tilstanden er, og hvilke virkelige Brøst der forefindes, og naar der i den bestaaende Tingenes Tilstand ikke kan forefindes saadanne Brøst, som trænge til at afhjælpes, skal man lade Lovgivningen blive, som den er, uden Hensyn til, at man ved at anvende Frihedsbegrebet paa den bestaaende Tilstand kunde komme til et andet Resultat. Naar man anvender dette i nærværende Tilfælde — og jeg tror, at det er rigtigt, og at det er Grundlovens Anskuelse, idet den opstiller Frihedsbegrebet med Hensyn til Erhverv med den udtrykkelige Indskrænkning, at det kun gjælder, forsaavidt de bestaaende Indskrænkninger kunne hæves uden at gjøre Skade paa det almene Vel — saa siger jeg, at jeg i den ærede Forslagsstillers Foredrag ikke har kunnet finde noget Bevis for, at det var nødvendigt og ønskeligt at komme til en anden Tingenes Tilstand end den, vi have. Naar det fra den ærede Forslagsstillers Side blev indflettet i hans Foredrag, at Beskedenhed er en Unglings skønneste Dyd, saa veed jeg ikke, om det dermed skulde antydes, at jeg ikke i tilstrækkelig Grad var i Besiddelse af denne Egenstabs, hvilket maatte